

Til
Norges kommuner

07. august 2026

Fra
NOAH – for dyrs rettigheter
register@dyrsrettigheter.no

Oppfordring om å opprettholde hovedregelen om forbud mot termiske og restlysfosterkende siktemidler ved jakt på hjort

NOAH – for dyrs rettigheter oppfordrer kommunen til å ikke vedta lokal forskrift som åpner for bruk av termiske eller restlysfosterkende siktemidler ved jakt på hjort, jf. utøvelsesforskriften § 29a fjerde ledd.

1. Hovedregelen er et forbud – kommunale forskrifter er unntak

Den nye viltressursloven bygger på at bruk av termiske og restlysfosterkende siktemidler som hovedregel er forbudt ved jakt. Muligheten for kommunale forskrifter er ment som et snevert unntak, og det er kommunen som har ansvaret for å vurdere om lovens vilkår for et slikt unntak er oppfylt.

Departementet har understreket at kommunen må foreta en konkret vurdering av om det foreligger «alvorlig skade på natur- eller samfunnsinteresser» før det kan åpnes for bruk av slike siktemidler. Det er også varslet at Landbruksdirektoratet skal utarbeide en felles metodikk og veiledning for disse vurderingene.

NOAH vil også påpeke at Bernkonvensjonen etter vårt syn ikke gir grunnlag for generelle kommunale forskrifter som åpner for bruk av termiske og restlysfosterkende siktemidler ved jakt på hjort over flere år. Bernkonvensjonen åpner for konkrete unntak under nærmere angitte vilkår, men ikke for generelle forskrifter av denne karakter. Dette er et forhold kommunen bør ta i betraktning ved vurderingen av om det skal vedtas en lokal forskrift.

NOAH mener kommunene bør utvise stor tilbakeholdenhet med å innføre unntak fra lovens hovedregel.

2. Kravet til dokumentasjon må oppfylles

Etter vårt syn er det ikke tilstrekkelig å vise til at det finnes en stor hjortebestand eller generelle utfordringer knyttet til beiteskader eller trafikkulykker. Lovens vilkår krever en konkret vurdering av om det foreligger alvorlig skade på natur- eller samfunnsinteresser i den enkelte kommune.

Generelle henvisninger til bestandsstørrelse eller nasjonale utfordringer kan ikke erstatte en slik dokumentasjon. Før kommunen vurderer å vedta en lokal forskrift, bør det foreligge et godt dokumentert kunnskapsgrunnlag som viser at lovens vilkår faktisk er oppfylt. Vi vil også tilføye at trafikkulykker krever andre tiltak enn økt jakt, og at jakt og driving av dyr tvert imot kan øke risikoen for kollisjoner.

3. Økt belastning for ville dyr og hensynet til naturen

Termiske og restlysfosterkende siktemidler innebærer en vesentlig teknologisering av jakten. Teknologien gjør det mulig å oppdage ville dyr som ellers ville vært skjult av mørke eller vegetasjon, og reduserer deres naturlige mulighet til å unngå mennesker. Dette svekker dyrenes mulighet til å bruke mørket som beskyttelse og forskyver balansen mellom jeger og dyr ytterligere i menneskets favør.

Teknologien legger også til rette for økt jaktaktivitet i den mørke delen av døgnet. Dette kan innebære økt belastning på ville dyr gjennom forstyrrelse, stress og endrede aktivitetsmønstre. Etter vårt syn foreligger det fortsatt ikke et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag om hvilke konsekvenser økt bruk av slike siktemidler vil ha for dyrevelferd, ville dyr og naturen.

Naturmangfoldloven bygger på at beslutninger som kan påvirke naturen skal baseres på et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, og at føre-var-prinsippet skal legges til grunn når virkningene er usikre. Når det fortsatt mangler tilstrekkelig kunnskap om hvilke konsekvenser økt bruk av termiske og restlysfosterkende siktemidler vil ha for dyrevelferd, ville dyr og naturen, tilsier føre-var-prinsippet at kommunen bør være tilbakeholden med å åpne for slik bruk.

Ville dyr har en egenverdi utover å være en ressurs som skal forvaltes. De er en del av naturens økologiske sammenhenger og bidrar til biologisk mangfold og fungerende økosystemer. I en tid hvor naturmangfoldet er under økende press, bør beslutninger som kan øke belastningen på ville dyr vurderes med særlig varsomhet. Forvaltningen bør derfor bygge på varsomhet og respekt for dyrenes egenverdi, og ikke bidra til en utvikling der stadig mer avansert teknologi tas i bruk for å effektivisere jakt.

4. Kommunens beslutning vil få betydning også for fremtidig forvaltning

En lokal forskrift kan gjelde i opptil fem år om gangen. Dersom mange kommuner åpner for bruk av termiske og restlysfosterkende siktemidler, vil dette kunne bidra til en gradvis normalisering av stadig mer avansert teknologi i jaktutøvelsen. Etter NOAHs syn bør kommunene være varsomme med å bidra til en slik utvikling når lovens utgangspunkt nettopp er at slike hjelpemidler er forbudt.

5. Kommunen bør avvente veiledning fra Landbruksdirektoratet

Departementet har varslet at Landbruksdirektoratet skal utarbeide en veiledning og en felles metodikk for kommunenes vurderinger. Etter NOAHs syn bør kommunen avvente denne veiledningen. En felles metodikk vil kunne bidra til mer kunnskapsbaserte, ensartede og rettssikre vurderinger, og redusere risikoen for at det gjøres unntak uten at lovens vilkår er tilstrekkelig belyst og oppfylt.

Konklusjon

Når lovens utgangspunkt er et forbud, når kunnskapsgrunnlaget om konsekvensene for dyrevelferd og naturen fortsatt er mangelfullt, og når teknologien innebærer en betydelig svekkelse av ville dyrs mulighet til å unngå mennesker, mener NOAH at kommunen bør utvise stor tilbakeholdenhet med å gjøre unntak fra hovedregelen. NOAH oppfordrer derfor kommunen til å avstå fra å vedta lokal forskrift som åpner for bruk av termiske eller restlysfosterkende siktemidler ved jakt på hjort.

Med hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter
v/ Siri Martinsen (leder og veterinær)